

Εμπορικό & Βιομηχανικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης

ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ ΕΒΕΘ

Palmos Analysis PC

Μάρτιος
2021

“ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ ΕΒΕΘ” (Executive Summary)

Το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης, στο πλαίσιο της διαρκούς προσπάθειας που καταβάλλει για την πληρέστερη πληροφόρηση και ενημέρωση, τόσο του επιχειρηματικού κόσμου και των φορέων (κρατικών ή μη) της πόλης της Θεσσαλονίκης, όσο και των κατοίκων της, συνεχίζει την περιοδική διεξαγωγή Έρευνας Οικονομικής Συγκυρίας – σε επίπεδο Νομού Θεσσαλονίκης – που αφορά επιχειρήσεις των τεσσάρων τομέων της οικονομίας και καταναλωτές.

Η Έρευνα Οικονομικής Συγκυρίας του Νομού Θεσσαλονίκης (“**Βαρόμετρο ΕΒΕΘ**”) διεξάγεται **δύο φορές το χρόνο, κατά το 2^ο 15νθήμερο των μηνών Μαρτίου και Σεπτεμβρίου**, σε συνολικό δείγμα **1.500 ερωτώμενων** (800 επιχειρήσεων και 700 καταναλωτών). Η έρευνα καλύπτει και τους τέσσερις τομείς της οικονομίας (βιομηχανία –μεταποίηση, υπηρεσίες, λιανικό εμπόριο και κατασκευές).

Η έρευνα για το “**Βαρόμετρο ΕΒΕΘ**” διεξάγεται με τηλεφωνικές συνεντεύξεις με τους υπευθύνους των επιχειρήσεων (Γενικούς Διευθυντές ή Διευθυντές Οικονομικών ή Διευθυντές Πωλήσεων ή τους ιδιοκτήτες, αν πρόκειται για μικρότερες επιχειρήσεις) με τη χρήση των ερωτηματολογίων που χρησιμοποιούνται από το Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ) και την Ευρωπαϊκή Ένωση (DG ECFIN), προκειμένου τα αποτελέσματα να είναι συγκρίσιμα με τις αντίστοιχες έρευνες που διεξάγονται σε Εθνικό (ΙΟΒΕ) και Ευρωπαϊκό (DG ECFIN) επίπεδο.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ ΕΒΕΘ – ΜΑΡΤΙΟΣ/ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2020 και ΜΑΡΤΙΟΣ 2021

Οι πρωτογενείς έρευνες σε καταναλωτές και επιχειρήσεις στο Νομό Θεσσαλονίκης, στις οποίες βασίζονται οι δείκτες του Βαρόμετρου ΕΒΕΘ του Μαρτίου 2020, διεξήχθησαν εν μέσω της κρίσης από την επιδημία του κορωνοϊού. Συγκεκριμένα, η έρευνα σε καταναλωτές διεξήχθη μεταξύ 23 Μαρτίου και 1 Απριλίου 2020, ενώ η έρευνα σε επιχειρήσεις διεξήχθη μεταξύ 23 Μαρτίου και 7 Απριλίου 2020. Κατά την χρονική αυτή περίοδο είχαν ενεργοποιηθεί και επιβληθεί όλα τα περιοριστικά μέτρα για την αντιμετώπιση της επιδημίας του κορωνοϊού, τόσο σε σχέση με την αναστολή λειτουργίας επιχειρήσεων και δημόσιων οργανισμών/φορέων, όσο και σε σχέση με τον περιορισμό των μετακινήσεων των πολιτών. Συνεπώς, οι δείκτες του Βαρόμετρου ΕΒΕΘ για τον Μάρτιο 2020 αποτυπώνουν πλήρως το καταναλωτικό και επιχειρηματικό κλίμα εν μέσω της κορύφωσης της κρίσης λόγω της επιδημίας και του lockdown που είχε επιβληθεί στην οικονομική και κοινωνική ζωή του τόπου. Παράλληλα, οι αντίστοιχες πρωτογενείς έρευνες σε καταναλωτές και επιχειρήσεις στο Νομό Θεσσαλονίκης στις οποίες βασίζονται οι δείκτες του Βαρόμετρου ΕΒΕΘ για τον Σεπτέμβριο 2020, διεξήχθησαν εν μέσω της εξέλιξης του δεύτερου κύματος της πανδημίας του κορωνοϊού στη χώρα, στο χρονικό διάστημα δηλαδή μεταξύ 22 και 30 Σεπτεμβρίου 2020. Τέλος, οι πρωτογενείς έρευνες σε καταναλωτές και επιχειρήσεις στις οποίες βασίζονται οι δείκτες του Βαρόμετρου ΕΒΕΘ για τον Μάρτιο 2021, διεξήχθησαν εν μέσω της εξέλιξης του τρίτου κύματος της πανδημίας του κορωνοϊού στην Ελλάδα, το χρονικό διάστημα 22 – 31 Μαρτίου 2021 για τους καταναλωτές και το χρονικό

διάστημα 30 Μαρτίου – 8 Απριλίου 2021 για τις επιχειρήσεις, χρονικό διάστημα κατά το οποίο εξακολουθούσαν να ισχύουν οι περιορισμοί στην μετακίνηση των πολιτών, η αναστολή λειτουργίας του λιανεμπορίου και οι υποχρεωτική εφαρμογή εναλλακτικών μορφών εργασίας, όπως η τηλεργασία σε μεγάλο μέρος του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα. **Συνεπώς, οι δείκτες του Βαρόμετρου ΕΒΕΘ εξακολουθούν να αντικατοπτρίζουν τις σοβαρές συνέπειες από την συνεχιζόμενη οικονομική κρίση που δημιουργεί η πανδημία του κορωνοϊού στην Ελλάδα αλλά και παγκοσμίως.**

Οι Εθνικοί δείκτες, καταγράφονται από τις έρευνες οικονομικής συγκυρίας που διεξάγει το Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE) και οι οποίες αποτελούν μέρος του κοινού εναρμονισμένου προγράμματος που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (DG ECFIN), τα δε αποτελέσματά τους χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του δείκτη οικονομικού κλίματος σε Ελλάδα και στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες. Με βάση την ανακοίνωση του IOBE για τους Εθνικούς δείκτες για τον Μάρτιο 2020, **«επισημαίνεται ότι ένα μέρος της πρωτογενούς έρευνας πραγματοποιήθηκε πριν την επιβολή των μέτρων παύσης της δραστηριότητας σε συγκεκριμένους κλάδους και ένα μεγαλύτερο τμήμα αυτής πριν την εφαρμογή μέτρων περιορισμού της κυκλοφορίας των πολιτών. Συνεπώς, η πορεία του δείκτη δεν ενσωματώνει απόλυτα το εύρος των εξελίξεων που έλαβαν χώρα τον Μάρτιο. Με αυτό το δεδομένο, είναι πιθανή μια περαιτέρω, ενδεχομένως ισχυρότερη, επιδείνωση των προσδοκιών και συνολικά του κλίματος στους προσεχείς μήνες».**

Με βάση τα παραπάνω, είναι σημαντικό να ληφθεί υπόψη ότι η χρονική διαφορά, έστω των λίγων ημερών, μεταξύ της πρωτογενούς έρευνας που τροφοδοτεί τους Εθνικούς και Ευρωπαϊκούς δείκτες και της αντίστοιχης του Βαρόμετρου ΕΒΕΘ που τροφοδοτεί τους δείκτες σε επίπεδο Νομού Θεσσαλονίκης, **τους καθιστά μη συγκρίσιμους μεταξύ τους για τον Μάρτιο 2020, καθώς μεσολάβησαν οι εξελίξεις της κρίσης του κορωνοϊού, τόσο στην Ελλάδα όσο και σε μια σειρά από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.**

1. ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Ο “Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών” υπολογίζεται με βάση τις προβλέψεις τους για τη γενικότερη οικονομική κατάσταση της χώρας, την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους, την πρόθεση αποταμίευσης και την πρόβλεψη για την ανεργία. Διευκρινίζεται, ότι οι προβλέψεις κινούνται στο διάστημα **+100** (σημαίνει ότι όλοι προβλέπουν αύξηση) έως **-100** (σημαίνει ότι όλοι προβλέπουν μείωση) και εμφανίζονται ως **διαφορές μεταξύ θετικών – αρνητικών απαντήσεων**. Πιο συγκεκριμένα, αρνητική διαφορά σημαίνει ότι το ποσοστό αυτών που προβλέπουν μείωση ενός μεγέθους, είναι υψηλότερο του ποσοστού εκείνων που προσδοκούν αύξηση και αντίστροφα.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας, οι καταναλωτές στο Νομό Θεσσαλονίκης εξακολουθούν να διακατέχονται από **εντονότατο προβληματισμό και απαισιοδοξία εν μέσω της συνεχιζόμενης επιδημίας του κορωνοϊού** και πλέον ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης στο Νομό Θεσσαλονίκης διαμορφώνεται στις **-34 μονάδες** – με μικρή βελτίωση 7 μονάδων σε σχέση με τον περασμένο «**Σεπτέμβριο 2020**».

*Η έρευνα καταγράφει διατήρηση του κακού κλίματος μεταξύ των καταναλωτών, καθώς ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης εξακολουθεί να παραμένει σε έντονα αρνητικό έδαφος και πολύ μακριά από το -2 τον Σεπτέμβριο 2019 – το καλύτερο σημείο του δείκτη καταναλωτικής εμπιστοσύνης από την έναρξη των μετρήσεων του Βαρόμετρου ΕΒΕΘ τον Μάρτιο του 2009 – στο -34 σήμερα. Η ευφορία που ακολούθησε το αποτέλεσμα των Εθνικών Εκλογών του Ιουλίου και οδήγησε την καταναλωτική εμπιστοσύνη πολύ κοντά σε επίπεδα «αισιοδοξίας», έχει δώσει πλέον τη θέση της στον έντονο προβληματισμό και την ανησυχία σε σχέση με την επόμενη μέρα της επιδημίας του κορωνοϊού. Και αυτό είναι απόλυτα δικαιολογημένο, καθώς ήδη από το τέλος Μαρτίου 2020 – οπότε και διενεργήθηκε η έρευνα πεδίου του Μαρτίου 2020 στους καταναλωτές – το 43% των ερωτηθέντων δήλωναν ότι είχε μειωθεί το εισόδημά τους, το 27% δήλωναν ότι είχε ανασταλεί η εργασία τους ή είχαν απολυθεί και επίσης το 27% δήλωναν ότι είχε μειωθεί η εργασία τους και είχαν λιγότερη δουλειά. Η εικόνα αυτή συνεχίζεται σε σημαντικό βαθμό ακόμα και σήμερα (Μάρτιος 2021), σε ηπιότερο μεν βαθμό αλλά φαίνεται ότι αποκτά πλέον πιο μόνιμα χαρακτηριστικά: το 15% δηλώνουν σήμερα ότι βρίσκονται ή βρέθηκαν σε καθεστώς προσωρινής απόλυσης ή διαθεσιμότητας ή αναστολής εργασίας, το 12% δηλώνουν ότι έχει μειωθεί το εισόδημα του νοικοκυριού εξαιτίας της πανδημίας του κορωνοϊού, το 9% δηλώνουν ότι έχει μειωθεί η εργασία τους ή έχουν λιγότερη δουλειά και το 5% ότι έχουν απολυθεί ή έχει ανασταλεί η εργασία τους. **Συνολικά, διαφαίνεται μια σταθεροποίηση των συνεπειών της πανδημίας σε αισθητά χαμηλότερο επίπεδο σε σχέση με όσα καταγράφονταν τον Μάρτιο και τον Σεπτέμβριο του 2020, αλλά οι καταναλωτές δείχνουν σημαντική επιφύλαξη για τον χρόνο επαναφοράς στην «κανονικότητα» και στα προ της πανδημίας δεδομένα (η πλειοψηφία την τοποθετεί από το 2022 και μετά), κάτι που συμβάλει στην εμφάνιση ισχυρής διστακτικότητας για την πραγματοποίηση σημαντικών αγορών και την αύξηση της καταναλωτικής δαπάνης, τουλάχιστον στο άμεσο μέλλον.***

Ειδικότερα, οι Καταναλωτές του Νομού Θεσσαλονίκης αναφέρουν:

- Σταθερά αρνητική αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης των νοικοκυριών για το διάστημα που προηγήθηκε (σε σχέση με τον “Σεπτέμβριο 2020”), αλλά σαφή μείωση της απαισιοδοξίας για την περαιτέρω εξέλιξή της, **καθώς μειώνεται περαιτέρω το ποσοστό όσων αναμένουν επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης του νοικοκυριού τους** (από 38% τον Σεπτέμβριο του 2020 στο 27% σήμερα), **ενώ η πλειοψηφία πλέον (47%) αναμένουν σταθεροποίηση της οικονομικής τους κατάστασης** κατά το επόμενο 12μηνο.
- Εκτινάσσεται περαιτέρω στο **88% το ποσοστό όσων δηλώνουν ότι η γενική οικονομική κατάσταση της χώρας επιδεινώθηκε πολύ ή αρκετά κατά το προηγούμενο 12μηνο** (από 66% τον Σεπτέμβριο του 2020). Παράλληλα, **παραμένει σε πολύ υψηλό επίπεδο το ποσοστό όσων εκτιμούν ότι η γενική οικονομική κατάσταση της χώρας θα επιδεινωθεί** κατά το επόμενο δωδεκάμηνο (55% έναντι αντίστοιχου ποσοστού 63% τον περασμένο Σεπτέμβριο 2020).
- Οι καταναλωτές στο Νομό Θεσσαλονίκης εκτιμούν ότι **οι τιμές καταναλωτή σταθεροποιήθηκαν** κατά το τελευταίο 12μηνο (σε ποσοστό 46% από 53% τον περασμένο Σεπτέμβριο) ενώ **το ποσοστό όσων διαπίστωσαν κάποια αύξηση αυξήθηκε** στο 43% (από 34% τον περασμένο Σεπτέμβριο). Παράλληλα, υπάρχει σταθεροποίηση του ποσοστού των καταναλωτών που πιστεύουν ότι **οι τιμές καταναλωτή θα παραμείνουν περίπου ίδιες** κατά το επόμενο 12μηνο (41% σε σχέση με 44% τον Σεπτέμβριο του 2020).
- **Εξαιρετικά απαισιόδοξοι** εξακολουθούν να εμφανίζονται οι καταναλωτές **όσον αφορά την εξέλιξη της ανεργίας**, καθώς η συντριπτική πλειοψηφία πιστεύει πως **τα επίπεδα της ανεργίας θα αυξηθούν «πολύ» ή «λίγο»** (71% συγκριτικά με 83% τον Σεπτέμβριο του 2020), ενώ ταυτόχρονα **αυξάνονται αρκετά αυτοί που πιστεύουν** πως τα επίπεδα της ανεργίας **θα μειωθούν τους επόμενους 12 μήνες** (17% έναντι 8% τον Σεπτέμβριο του 2020).
- **Σχετική στασιμότητα παρουσιάζει ο δείκτης αξιολόγησης της συγκυρίας για την πραγματοποίηση σημαντικών αγορών** (14% θεωρούν την συγκυρία κατάλληλη για σημαντικές αγορές, όπως έπιπλα, ηλεκτρικές/ηλεκτρονικές συσκευές κτλ, έναντι 13% τον Σεπτέμβριο του 2020), **παραμένοντας όμως σε πολύ αρνητικό έδαφος. Εικόνα βελτίωσης αλλά παραμονής σε αρνητικό έδαφος καταγράφεται και στο δείκτη πρόθεσης για την πραγματοποίηση τέτοιων αγορών στο μέλλον.**
- **Σταθεροποιείται η πρόθεση για αποταμίευση** σε σχέση με τον Σεπτέμβριο 2020), ενώ **μειώνεται οριακά** το ποσοστό όσων δηλώνουν ότι “τρώνε από τα έτοιμα” αναλώνοντας τις αποταμιεύσεις τους ή χρεώνονται όλο και περισσότερο (23% από 26%) και **αυξάνεται** στο 52% το ποσοστό όσων δηλώνουν ότι τα φέρνουν ίσα – ίσα με τα εισοδήματά τους (49% το αντίστοιχο ποσοστό για τον Σεπτέμβριο 2020).
- **Σταθεροποιείται η πρόθεση αγοράς αυτοκινήτου** στο Νομό Θεσσαλονίκης, με το 7% των καταναλωτών να δηλώνουν ότι είναι πολύ ή αρκετά πιθανό να πραγματοποιήσουν κάποια αγορά αυτοκινήτου (8% τον Σεπτέμβριο 2020).

- Σταθεροποίηση καταγράφεται, επίσης, στην πρόθεση αγοράς ή ανέγερσης σπιτιού για το επόμενο 12μηνο (από το 4% τον Σεπτέμβριο 2020 στο 5% σήμερα) αλλά σημαντική αύξηση της πρόθεσης ανακαίνισης ή επισκευής-βελτίωσης σπιτιού για το επόμενο 12μηνο (από 9% τον Σεπτέμβριο 2020 στο 16% σήμερα), ενδεχομένως και λόγω της υλοποίησης του νέου κύκλου του προγράμματος «Εξοικονομώ».

2. ΕΡΕΥΝΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Ο “Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών για τη Βιομηχανία” στο Νομό Θεσσαλονίκης εξακολουθεί να βρίσκεται σε αρνητικό έδαφος, εμφανίζοντας όμως σημαντική βελτίωση σε σχέση με τον “Σεπτέμβριο 2020”, για δεύτερο συνεχόμενο εξάμηνο.

Έτσι, το ισοζύγιο θετικών – αρνητικών εκτιμήσεων του “Δείκτη Επιχειρηματικών Προσδοκιών της Βιομηχανίας” βρίσκεται πλέον στις -11 μονάδες στο Νομό Θεσσαλονίκης. Πρέπει να σημειωθεί ότι ο συγκεκριμένος δείκτης βρέθηκε στο χειρότερο επίπεδο τον Μάρτιο του 2020 από την καθιέρωση των μετρήσεων του Βαρόμετρου ΕΒΕΘ τον Μάρτιο του 2009, αλλά εμφάνισε σημαντική ανάκαμψη τον Σεπτέμβριο του 2020 (από -41 στο -25), ανάκαμψη η οποία συνεχίζεται και αυτό το εξάμηνο (στο -11 σήμερα).

Μετά από μια διετία, όπου ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών για τη Βιομηχανία εμφανίζονταν να “φλερτάρει” με την εγκατάσταση σε θετικό έδαφος, αρκετά μακριά από τις σταθερά αρνητικές τιμές που καταγράφονταν από το 2009 μέχρι και το 2016 – 2017, η εμφάνιση της επιδημίας του κορωνοϊού και τα περιοριστικά μέτρα που εφαρμόζονται για την αντιμετώπιση της υγειονομικής κρίσης, οδήγησαν στην κατάρρευσή του τον Μάρτιο του 2020 σε επίπεδο χειρότερο ακόμα και από τις χαμηλότερες τιμές που είχαν καταγραφεί κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης της χώρας (2010 – 2011). Ένα χρόνο αργότερα (Μάρτιος 2021) καταγράφεται μια σημαντική ανάκαμψη του Δείκτη Επιχειρηματικών Προσδοκιών για τη Βιομηχανία, που οφείλεται κυρίως στην ανάκαμψη των προσδοκιών για την εξέλιξη της παραγωγής και την εξέλιξη των παραγγελιών από το εξωτερικό (εξαγωγές) για το επόμενο εξάμηνο. Ωστόσο, η εξέλιξη της πανδημίας του κορωνοϊού σε Εθνικό αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο είναι αυτή που θα καθορίσει τις εξελίξεις και την περαιτέρω πορεία του δείκτη τα επόμενα εξάμηνα.

Ειδικότερα, οι απόψεις των βιομηχανιών του Νομού Θεσσαλονίκης συνοψίζονται στα εξής:

- Εξακολουθούν οι πολύ αρνητικές καταγραφές για την παραγωγή (-48 από -56) κατά το τελευταίο εξάμηνο, ενώ οι εκτιμήσεις για την εξέλιξη της παραγωγής στο άμεσο μέλλον αναφορικά με το Νομό Θεσσαλονίκης, βρίσκονται ξανά σε θετικό επίπεδο, σαφώς βελτιωμένες σε σχέση με τον Σεπτέμβριο αλλά και τον Μάρτιο του 2020, όπου είχαν βρεθεί στο χειρότερο σημείο από την καθιέρωση του Βαρόμετρου ΕΒΕΘ (-66 έναντι +18 σήμερα).
- Πραγματοποιείται πολύ ικανοποιητικά η διαχείριση των αποθεμάτων και της παραγωγικής δυναμικότητας των βιομηχανιών. Παράλληλα, το τρέχον λειτουργικό επίπεδο παραγωγικής δυναμικότητας μετά την σημαντική μείωση που υπέστη τον Μάρτιο του 2020 σε σχέση με τον Σεπτέμβριο 2019, (60% από 72%), ανακάμπτει αρκετά στο 65%. Ταυτόχρονα, οι εξασφαλισμένοι μήνες παραγωγής βάσει παραγγελιών βρίσκονται σχεδόν σταθερά στους 2,8 (2,9 τον Σεπτέμβριο του 2020), μετά την βύθιση στους 1,5 που καταγράφηκε τον Μάρτιο του 2020, την χειρότερη επίδοση από την έναρξη των μετρήσεων του Βαρόμετρου ΕΒΕΘ.

- **Σταθεροποιούνται σε ουδέτερο έδαφος οι εκτιμήσεις για το μέλλον** σε σχέση με το **επίπεδο των εξαγωγών** (-2 από -7 το προηγούμενο εξάμηνο και -51 τον Μάρτιο του 2020).
- Προβλέπεται **αισθητή άνοδος των τιμών** για το επόμενο χρονικό διάστημα (ακολουθώντας τις τάσεις σε Εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο), όπως επίσης και **πιθανή μικρή ανάκαμψη για την απασχόληση** στο επόμενο διάστημα.

3. ΕΡΕΥΝΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Αρνητικό αλλά βελτιωμένο παρουσιάζεται στο κλίμα που καταγράφεται στις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών στο Νομό Θεσσαλονίκης σε σχέση με τον «Σεπτέμβριο 2020», με τον Δείκτη Επιχειρηματικών Προσδοκιών να βελτιώνεται αισθητά σε σχέση έξι μήνες πριν.

Πιο αναλυτικά, ο σχετικός «Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών» για τον τομέα των Υπηρεσιών καταγράφεται σε αρνητικό έδαφος (στο -14), σαφώς βελτιωμένος από το προηγούμενο εξάμηνο (-33) αλλά πολύ μακριά από το θετικό έδαφος όπου είχε βρεθεί τον Σεπτέμβριο του 2019 για πρώτη φορά από την έναρξη των μετρήσεων του Βαρόμετρου ΕΒΕΘ τον Μάρτιο του 2009.

Ειδικότερα, οι επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών του Νομού Θεσσαλονίκης αναφέρουν:

- **Αρνητική – αν και βελτιωμένη σε σχέση με τον Σεπτέμβριο του 2020 – είναι η εικόνα** ως προς την εξέλιξη της επιχειρηματικής τους κατάστασης (από -59 τον Σεπτέμβριο του 2020, σε -44 σήμερα) και σταθερά αρνητική σε σχέση με τη εξέλιξη της ζήτησης κατά το τελευταίο εξάμηνο (από -28 τον Σεπτέμβριο του 2020, σε -29 σήμερα).
- **Ανάκαμψη των προσδοκιών για την εξέλιξη της ζήτησης για το επόμενο εξάμηνο από το χαμηλότερο επίπεδο που έχει καταγραφεί γενικά την τελευταία δεκαετία** (-58 τον Μάρτιο του 2020, -12 σήμερα τον Σεπτέμβριο του 2020 και +32 σήμερα), περνώντας ξανά σε θετικό έδαφος.
- Παρατηρούνται ουδέτερες εκτιμήσεις για την εξέλιξη της απασχόλησης στον κλάδο το προηγούμενο εξάμηνο και τάση ενίσχυσης της απασχόλησης το επόμενο εξάμηνο, ενώ αναμένεται σταθεροποίηση των τιμών για το επόμενο εξάμηνο.

4. ΕΡΕΥΝΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΛΙΑΝΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Σημαντική βελτίωση του κλίματος καταγράφεται στις επιχειρήσεις Λιανικού Εμπορίου στο Νομό Θεσσαλονίκης σε σχέση με τον «Σεπτέμβριο 2020», με τον «Δείκτη Επιχειρηματικών Προσδοκιών για το Λιανικό Εμπόριο» να παραμένει, ωστόσο, σε αρνητικό έδαφος.

Έτσι, το ισοζύγιο θετικών – αρνητικών εκτιμήσεων του «Δείκτη Επιχειρηματικών Προσδοκιών Λιανικού Εμπορίου» **βρίσκεται στο -11** (από -31 τον Σεπτέμβριο του 2020).

Ειδικότερα, οι απόψεις των **εμπορικών επιχειρήσεων του Νομού Θεσσαλονίκης** συνοψίζονται στα εξής:

- **Αρνητική, αλλά με ελαφριά βελτίωση σε σχέση με τον προηγούμενο Σεπτέμβριο (-49 από -68) καταγράφεται η αξιολόγηση για την εξέλιξη των πωλήσεων κατά το προηγούμενο 6μηνο, ωστόσο εντυπωσιακή βελτίωση 57 μονάδων παρουσιάζουν οι εκτιμήσεις των πωλήσεων για το επόμενο 6μηνο (+18 μονάδες από -39 τον Σεπτέμβριο του 2020), περνώντας ξανά μετά από 1,5 χρόνο σε θετικό έδαφος. Επιπλέον, οι εκτιμήσεις για την εξέλιξη των παραγγελιών το επόμενο εξάμηνο βελτιώνονται (από το -40 τον Σεπτέμβριο του 2020 στο +5 σήμερα).**
- Επίσης, προβλέπουν ελαφριά αύξηση της απασχόλησης στον κλάδο τους για το επόμενο διάστημα και αντίστοιχα σημαντική αύξηση των τιμών των προϊόντων κατά το αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα.

5. ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ

Ελαφρά ανοδική τάση του δείκτη επιχειρηματικών προσδοκιών, σε σταθερά αρνητικό όμως έδαφος, καταγράφεται στον κλάδο των Κατασκευών, καθώς ο «Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών για τις Κατασκευές» στο Νομό Θεσσαλονίκης εμφανίζει μικρή βελτίωση.

Έτσι, το ισοζύγιο θετικών-αρνητικών εκτιμήσεων του «Δείκτη Επιχειρηματικών Προσδοκιών Κατασκευών» βρίσκεται στις **-23 μονάδες** στο Νομό Θεσσαλονίκης (έναντι -26 τον Σεπτέμβριο 2020).

Ειδικότερα, οι απόψεις των **κατασκευαστικών επιχειρήσεων του Νομού Θεσσαλονίκης** συνοψίζονται στα εξής:

- Καταγράφεται **σταθερά αρνητική εικόνα για εξέλιξη της κατασκευαστικής δραστηριότητας κατά το προηγούμενο εξάμηνο**, στις -31 μονάδες σήμερα (από -34 τον Σεπτέμβριο του 2020).
- Εμφανίζεται **σταθερότητα (σε αρνητικό έδαφος βέβαια) σχετικά με τα τρέχοντα επίπεδα παραγγελιών** στον κλάδο των Κατασκευών.
- Εμφανίζεται **σταθεροποιητική τάση στην εκτίμηση εξέλιξης της απασχόλησης** στον κλάδο για το επόμενο 6μήνο, και σημαντικά **ανοδική τάση στην εξέλιξη των τιμών** σε τοπικό επίπεδο.

6. ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ ΕΒΕΘ – “AD HOC” ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Στο πλαίσιο της αποτελεσματικότερης αξιοποίησης του “**Βαρόμετρου ΕΒΕΘ**”– ως ερευνητικού εργαλείου– και για την πληρέστερη πληροφόρηση του επιχειρηματικού κόσμου του Νομού Θεσσαλονίκης, ενσωματώθηκαν στα ερωτηματολόγια του “*ad-hoc*” *ερωτήσεις*. Τα ερωτήματα τέθηκαν με τέτοιο τρόπο (στο τέλος των τυποποιημένων ερωτηματολογίων που χρησιμοποιεί το “Βαρόμετρο ΕΒΕΘ”), ώστε να διασφαλίζεται η συνέχεια και η εγκυρότητα των αποτελεσμάτων του.

- **Αισθήματα απέναντι στην πανδημία COVID – 19**

Η ανησυχία για την επίδραση της πανδημίας COVID – 19 στα οικονομικά του νοικοκυριού τους (63% δηλώνουν ότι τους ανησυχεί “Πολύ” και “Αρκετά”) φαίνεται να επισκιάζει την ανησυχία των καταναλωτών για την αντίστοιχη επίδραση στην υγεία τους (55% το αντίστοιχο ποσοστό). Παράλληλα, ενισχύονται αισθήματα όπως η απογοήτευση (18% από 9% τον Ιούνιο του 2020), η οργή (18% από 6% τον Ιούνιο του 2020) και η απαισιοδοξία (14% από 4% τον Ιούνιο του 2020), ενώ εξακολουθούν να κυριαρχούν η ανησυχία (30%) και η ανασφάλεια (25%). Σε πολύ χαμηλό επίπεδο βρίσκονται αισθήματα όπως η αισιοδοξία (10%), η ελπίδα (9%), η ασφάλεια (1%) και απουσιάζει πλέον παντελώς η σιγουριά (0%).

- **Αλλαγές στην καταναλωτική συμπεριφορά**

Μια σειρά από αλλαγές στην καταναλωτική συμπεριφορά ήρθαν με την πανδημία COVID-19 και φαίνεται ότι σε σημαντικό βαθμό θα παραμείνουν και μετά την λήξη της. Πιο συγκεκριμένα, περίπου 1 στους 3 (ή 35%) δηλώνουν ότι θα πραγματοποιούν αγορές μέσω του διαδικτύου πιο συχνά, το 29% δηλώνουν ότι θα πληρώνουν για τις αγορές τους μέσω κινητού πιο συχνά, ενώ 1 στους 5 (ή 20%) δηλώνουν ότι θα χρησιμοποιούν βιντεοκλήσεις και υπηρεσίες παράδοσης έτοιμου φαγητού (delivery) πιο συχνά, το 18% δηλώνουν ότι θα χρησιμοποιούν συχνότερα πλατφόρμες τηλεδιάσκεψης και περίπου 1 στους 7 (ή 15%) δηλώνουν ότι θα εργάζονται πιο συχνά από το σπίτι.

Παράλληλα, το 53% δηλώνουν ότι οι αγορές τους μέσω του διαδικτύου έχουν αυξηθεί σε σχέση με την περίοδο πριν την πανδημία (έναντι αντίστοιχου ποσοστού 30% τον Σεπτέμβριο του 2020 και 29% τον Ιούλιο του 2020).

Η αναζήτηση προσφορών και εκπτώσεων για επιθυμητά προϊόντα και υπηρεσίες λόγω της πανδημίας COVID-19 είναι μια πρακτική που ήδη εφαρμόζει το 57% των ερωτηθέντων (και θα συνεχίσει να κάνει στο μέλλον το 48%), ενώ το 43% πληρώνουν περισσότερες αγορές πλέον με πιστωτική κάρτα (και το 36% θα συνεχίσει να το κάνει στο μέλλον), το 41% αναζητούν φθηνότερα προϊόντα από άλλες μάρκες (και το 32% θα συνεχίσει να το κάνει στο μέλλον) και το 38% έχει καθυστερήσει/αναβάλει σημαντικές αγορές (αυτοκίνητο, διακοπές, οικιακές συσκευές/έπιπλα κτλ και το 23% θα συνεχίσει να τις αναβάλει και στο μέλλον). Εντύπωση προκαλεί ότι το 25% δηλώνουν ότι έχουν μειώσει ακόμα και την αγορά βασικών αγαθών καθημερινής χρήσης λόγω της πανδημίας COVID-19 (και το 15% θα συνεχίσουν αυτήν την πρακτική και στο μέλλον).

Ενδύματα/υποδήματα (35%) και διακοπές/ταξίδια (35%) αποτελούν τις αγορές εκείνες που έχουν αναβάλει κυρίως οι καταναλωτές λόγω της πανδημίας του COVID-19, ενώ ακολουθούν σε μεγάλη απόσταση οικιακές συσκευές (14%), έπιπλα (14%), αυτοκίνητα

(11%), προσωπικές ηλεκτρονικές συσκευές (11%), “έξυπνα” κινητά (smartphones, 11%) και ασφάλειες (5%). Η πλειοψηφία, ωστόσο, δηλώνει ότι θα προχωρήσει σ’ αυτές τις αγορές όταν η πανδημία COVID-19 αρχίσει να υποχωρεί στην Ελλάδα (38%) και το 15% όταν η πανδημία τελειώσει στην Ελλάδα. Για το 15%, ωστόσο, οι αγορές αυτές θα πραγματοποιηθούν μόνο όταν η πανδημία COVID-19 υποχωρήσει (7%) ή τελειώσει (8%) παγκοσμίως.

- **Διακοπές**

Περίπου 3 στους 10 (ή 29%) δηλώνουν ότι δεν θα κάνουν διακοπές κατά το επόμενο 12μηνο, ενώ περίπου 1 στους 3 (ή 34%) σχεδιάζει να κάνει διακοπές στην Ελλάδα σε κάποιο κατάλυμα. Το 22% θα επιλέξουν διακοπές σε ιδιόκτητο εξοχικό/κατοικία στην Ελλάδα ενώ το 19% θα επιλέξει διακοπές στην Ελλάδα σε σπίτι συγγενή ή φίλου. Μόλις το 6% δηλώνουν ότι σχεδιάζουν διακοπές στο εξωτερικό.

- **Χρονικός ορίζοντας της πανδημίας COVID-19**

Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων δεν θεωρούν ότι η πανδημία COVID-19 θα τελειώσει σύντομα: το 31% θεωρούν ότι αυτό θα συμβεί κάποια στιγμή μέσα στο 2022, το 25% βλέπουν πιο μακριά, από το 2023 και μετά, ενώ το 13% θεωρούν ότι η ζωή μας δεν θα επανέλθει ποτέ στην προ της πανδημίας κατάσταση. Μόλις το 27% δηλώνουν ότι η πανδημία θα ολοκληρωθεί εντός του τρέχοντος έτους (2021).

7. ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ ΕΒΕΘ – “AD HOC” ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Στο πλαίσιο της αποτελεσματικότερης αξιοποίησης του “**Βαρόμετρου ΕΒΕΘ**”– ως ερευνητικού εργαλείου– και για την πληρέστερη πληροφόρηση του επιχειρηματικού κόσμου του Νομού Θεσσαλονίκης, ενσωματώθηκαν στα ερωτηματολόγια του “**ad-hoc**” **ερωτήσεις**. Τα ερωτήματα τέθηκαν με τέτοιο τρόπο (στο τέλος των τυποποιημένων ερωτηματολογίων που χρησιμοποιεί το “Βαρόμετρο ΕΒΕΘ”), ώστε να διασφαλίζεται η συνέχεια και η εγκυρότητα των αποτελεσμάτων του.

- **Κρίσιμο μέγεθος η ρευστότητα για τις επιχειρήσεις**

1 στις 4 περίπου επιχειρήσεις (ή 23%) δηλώνουν ότι η ρευστότητά τους βρίσκεται σε οριακό/κρίσιμο σημείο για την περαιτέρω λειτουργία τους, ενώ το 4 στις 10 (ή 41%) την χαρακτηρίζουν μειωμένη/κάτω από το φυσιολογικό επίπεδο. Μόνο για 1 στις 3 περίπου επιχειρήσεις (ή 31%) η ρευστότητα χαρακτηρίζεται ως φυσιολογική/κανονική, μόνο το 3% την χαρακτηρίζουν αυξημένη/πάνω από το φυσιολογικό επίπεδο. Παράλληλα, το 77% των επιχειρήσεων στον Νομό Θεσσαλονίκης δηλώνουν ότι έχουν καλυφθεί “Λίγο” ή “Καθόλου” από τα χρηματοδοτικά εργαλεία που έχουν διατεθεί μέχρι σήμερα από την Κυβέρνηση για την κάλυψη των αναγκών τους σε ρευστότητα.

- **Βαθείς οι «πληγές» από την πανδημία, ανεπαρκή και αναποτελεσματικά τα μέτρα για την αντιμετώπισή τους**

3 στις 4 επιχειρήσεις (ή 73%) στον Νομό Θεσσαλονίκης δηλώνουν ότι ο κύκλος εργασιών τους έχει μειωθεί εξαιτίας της πανδημίας COVID-19, ελαφρώς χαμηλότερα σε σχέση με το προηγούμενο διάστημα και την έναρξη της πανδημίας. Παράλληλα, το 53% χαρακτηρίζουν τα μέτρα που έχει λάβει μέχρι σήμερα η Πολιτεία για την στήριξη των επιχειρήσεων από τις επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19 ως ανεπαρκή και αναποτελεσματικά. Επικρατεί, ωστόσο, μεγαλύτερη αισιοδοξία σε σχέση με τους καταναλωτές σε ότι αφορά την λήξη της πανδημίας: το 46% θεωρούν ότι η επιχείρησή τους έχει ήδη επιστρέψει (13%) ή θα επιστρέψει μέχρι το τέλος του 2021 (33%) σε κανονικό επίπεδο λειτουργίας.

Θεσσαλονίκη, 12 Απριλίου 2021

ΠΑΛΜΟΣ ΑΝΑΛΥΣΙΣ